

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Szerkesztőségi iroda:

Nagyberek.

Zapolya-utca 1-6 szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatái:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek. Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Egy hóra ———— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivataltalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével minden nap délután 5 órakor.

Nagyberek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 49. szám.

Kedd, márc. 2

Jelszavak.

— március 2.

Hány beszédet mondtak el már az adóvitában a parlamentben? Sok volna biz ezt összeolvasni, érdemes pedig nem igen volna. Soha ennyi hiábavalóságot ott még össze nem daráltak, pedig a parlament mindig nagy üzemi malom volt. Isten neki, ha hiábavalóság: akkor csak az időt kellene sajnálni, abból pedig nekünk nagyon sok van még most is, ám-bár négyszáz esztendeje lopjuk. Nagyobb baj az, hogy ezek a hiábavalóságok ostoba és veszedelmes hiábavalóságok.

A jelszavak már nagyon sok kárt tettek mi bennünk attól az időtől kezdve, mikor Kupa vezér szilaj szittyái neki rugaszkodtak a szent király keresztvívben megtisztult hadainak, egész az adóvitáig, amelyben a nem föltétlenül keresztvív szittyák rugaszkodtak neki a Kupa vezér megjamborult ivadékaiknak.

Merkantilizmus és agrárizmus: ezt a két jelszót vagdossák egymás fejéhez a parlamentben hetek óta azok az urak, akik se nem merkantilisták, se nem agráriusok, hanem egyszerűen országgyűlési képviselők, akiknek még a fizetése is immunis, mert nem fizetnek utána adót.

S ha csak egymás fejét törnék be a jelszavakkal, biz isten nem volna érdemes szót ejteni érte, mert hiszen az ő betört fejük majd csak kitelne a maga foltjából.

Azonban ő nekik semmi bajuk se esik, akárhogy hajigálódznak, ellenben a tisztelt publikum, amelynek a bőréből, sőt bőrére megy a vitakozás, nagyon meg-szenved azért.

Nem olyan nagy ideje, hogy Magyarországon fejlődésnek indult az ipar és a kereskedelem s bizony nem esett azon kétségbe senki, hogy most már a földmives embernek nem lesz kenyere, mert

elieszi előle az iparos, meg a boltos. Sőt azt tanítja az iskolában is minden okos tanító, hogy az emberek egymásért, egymásnak dolgoznak s ha az iparos a földmives nélkül éhen halna, bizony a földmives is rosszul járna, ha mind magának kellene megennie a búzáját. S amit az iskola tanít, azt bizonyítja az élet is. Magyarország természetesen nem maradhat kizárólag földművelő ország, a fejlődés természetes útján, amelyet sem megakasztani, de siettetni sem lehet, lesz belőle ipari állam annyira, amennyire a természeti viszonyai megengedik. Az angol, a német ipari fejlődés álma utópiának is vad. Egy ország, amelynek nincs szene, kevés a vasa, semmi tengere és semmi gyarmata, nem számolhat kizárólag ipari és kereskedelmi jövőjére.

Magyarország mindig megmarad annak, amire természeti viszonyai predestináltak: földművelő állammak s földművelésünk ügye valóban nem olyan fejlett még, hogy úgyszólván semmi gyamolítás nem férne rá.

Vizont azonban nemzeti öngyilkosság volna az ipar és kereskedelem megnyomorítása is. Ezek erősítése pedig hasznára van amannak is s erősítése az egész nemzetnek. A három közül egyik se lehet el a másik nélkül, mint ahogy a szervezetben egyformán szükség van szivre, tüdőre és gyomorra.

Agyra kevésbbé, mert agy nélkül igen sok ember él, sőt virul és hadakozik agrár és merkantil jelszavakkal s mesterséges osztályokra tagolja ezt a szegény nemzetet, amely anélkül is elég hullatag részből él. Mire való kiélezni az ellentéteket, amelyek voltaképpen harmonizálnak egymással és minek elfogultsággal vádolni az államot, mely igazán egyformán, tárgyilagosan és elfogulatlanul nyuz meg agrárt és merkantilistát, ha egyformán kicsi és nyomorult existencia?

A „TORONTÁL” tárcája.

A multak emléke.

Ersonnes Raoul meghalt. Örökősei távoli rokonok voltak, kiket életében minden távol tartott magától udvarias közönyösséggel, mely megállit az ajkon minden tiltakozást, ugy a leg-összintébb, mint a leghazugabb barátságát.

Az elhunyt harminc éven át mint divatos semmittevő élt, a klubja, a lovai és szeretői közt osztotta meg minden idejét. Általános elismerték róla, hogy derék ember s nagy gavallér.

Keresték a társaságát, mert kellemes társalgó volt és ha egész halkán susogtak azoknak a szépeknek neveit, kik épen nem voltak kegyetlenek iránta, az egyenes maliciából történt, mert ő sejtetni sem engedte soha az ő szerencsét, mi a legfinomabb tapintat volt elegáns emberi hirtelenség fentartására.

Amint ötvenes éveinek a közeledését érezte, kedvesen a háttérbe lépett s önként átengedte másoknak a világi Don Juanok kiváltságait, melyeket nem akarhat az ember nagyon sokáig megtartani anélkül, hogy k ssé nevétségessé ne tegeye magát.

Rövid betegség után beállt halálával újabb bizonyítékát adta annak a jó izlésnek, melytől soha el nem tért teljes életében. Az örökősei, kik a vagyonát kivéve, semmi érdeklődést sem tanusítottak iránta, közös egyetértéssel elhatározták, hogy dombra üttetik minden ingóságát.

Chaluzes Jaquest renyhe ödöngései közben a véletlen bevetette a nyilvános árverelő csarnokba épen az nap, mikor Ersonnes butorait árverezték. Chaluzes szenvedélyes gyűjtő volt: ismerte Ersonnest a társaságokból s mintegy tizenöt év előtt szívélyes barátság is állott fenn egy ideig kettőjük közt.

Ersonnes hat hónapon át állandóan látogatta a Chaluzesné szalonját, majd meglazult az összeköttetés; a figurans világfi lett belőle, kit mindenkor szívesen látnak, de kinek a kézszeritása csak szeretetre méltó kötelezettség, mely minden estélyen megújul.

Chaluzes homályosan elgondolta ezt, amint szórakozottan nézegette a tárgyakat, melyeket nemsokára szétszór az árverés véletlene.

Egyszerre, amint egy halom mindenféle nagyságu és színű diványvankos előtt megállott, barátságos vállveregetésre fordult hátra.

— Jó napot, kedves barátom, az Ersonnes vankosait bámulja ön, — mondta Verdier orvos,

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védőkai hölgyek részére minden nap délelőn gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontáivármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünneppnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A kultur-egyesület nagyberekereki munkásgimnáziuma március havi előadásának sorrendje a következő: Március 3. 8—9-ig Elektrotechnika, 9—10-ig Gazdasági földrajz.

Március 5. 8—9-ig Történelem, 9—10-ig Vegytan. Március 10. 8—9-ig Iparművészet, 9—10-ig Magyar irodalom.

Március 12. 8—9-ig Iparművészet, 9—10-ig Gazdasági földrajz.

Március 17. 8—9-ig Elektrotechnika, 9—10-ig Iparművészet.

Március 19. 8—9-ig Történelem, 9—10-ig Vegytan. Március 24. 8—9-ig Iparművészet, 9—10-ig Elektrotechnika.

Március 26. 8—10-ig Vegytan. Március 31. 8—10-ig Elektrotechnika.

Március 8. Közigazgatási bizottság ülése.

— Az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítása. Az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének kiigazításához szükséges munkalátok a törvény értelmében március hó első napjaiban indítandók meg. E céből és az összeíró küldöttségek megválasztása végett Jankó Ágoston alispán az ülést március hó 10-én délelőtt 10 órára tüzte ki. Az ülést az alispáni kisteremben fogják megtartani.

— A sorozások elhalasztása. Az ujoncjavaslatoknak az országgyűlésen való elhuzódása következtében a sorozásokat nem tarthatják meg a tervezett időben s ennek következtében Jankó Ágoston alispán ma rendeletileg értesítette a város katonügyi osztályát, hogy a sorozásokat a megállapított tervezettől eltérőleg Torontáivármegyében nem március 1-től április végéig, hanem március hó 8-tól kezdve május hó 15-ig fogják megtartani. Az új részletes tervezetet különben holnap vagy holnapután készítik el.

— Köszönet. A „Magyarvezényai Gazdakör” február hó 22-én saját pénztára javára egy igen sikerült táncmulatságot rendezett, amely estén a következők fizettek felül: Babics József (Zsombolya) 5 korona, Barényi Gyula 1 kor. 60 fillér, Bába János, Wersching József 1:20—1:20

azon a komoly és megnyerő hangon, mely egy neme a csabításnak s amely ugy tetszik, mintha mindig kihallgatni látszana a lelket.

— Ezek sem fogják nagyon növelni az örökséget, — jegyezte meg Chaluzes.

— Ejh, ejh . . . pedig kár; ezeknek a selyem, bársony-vankosoknak mindegyiknek megvan a maguk históriája s egy-egy örömet alkottak szegény, elhunyt barátunknak.

— Hogy-hogy, doktor?

— Pompás fiu volt ez a szegény Ersonnes, de nagy örült is; én, ki jobban ismertem őt mint ön, én ismerem ezeknek a vankosoknak az értékét. Mindegyik más és más kedvesének az ajándéka. Ersonnesnek az volt a fantáziája, hogy himzést akart mindegyik kéztől, mely valamikor a szívet csiklandozta. Ezekkel diszította a divánját s nagy kéj volt rá nézve, ha uj szerelmét a kihalt gyöngédség puha vankosával ajándékozhatta titkon meg.

— Ez valóban nem volt banális dolog tőle, — mondta Chaluzes közömbösen.

De hirtelen összerezzen. A felhalmozott vankosok közt talált egyet, melynek a himzését egykor a felesége kezei közt látta. Emlékezete annál tisztább volt, mert akkor nagyon csodál-

Müncheni „Salvator-sör” kapható ma és minden nap friss csapolás. Ezenkívül a „Szent István-sör”

is állandóan csapon van.

213—x.3

MARCOIN JENŐ kaszinó vendéglős.

kor., Vincze Pál, Ádám Sándor 1-1 kor., Boroevic Jenő, Lefko István, Scheffler Emil (Zombolya), Rottmayer Imre, Prohászka József 60-60 fillér, Kocsis Mihály 40 fillér, Nagy György, Vastag Pál 30-30 fillér, Kocsis Mátyás, Ördög István, Vidács Mátyás, Dávid Sándor, Gerhardt József, Vörös Pál, Szabó János és Kovács István 20-20 fillér, mely egyes adományokért fogadják ezuton is leghálásabb köszönetünket. Az elnökség.

Deutsch Zsigmondné urnő egyetünk céljaira 12 koronát adományozott, mely nemes adományért hálás köszönetet mond Winter Katalin, az izr. nőegylet elnökője.

A „Fedák Sári asztaltársaság” perselyéből 19 korona 25 fillér folyt be az „Iskolagyermek-barát-egylet” pénztárába. Az összeget köszönettel nyugtázza az egylet elnöksége.

A kulturegyesület vidéki tanfolyamai. A Torontalvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület idei téli magyar nyelvi ismétő tanfolyamai közül a legutóbb három helyen tartották meg a vizsgát. Így február hó 20-án Jánosföldön és Perjámoson, február 22-ikén pedig Bocsáron volt a tanfolyamok záró aktusa. Jánosföldön a kulturegyesület képviselőjében Hertelendy Ferenc járási főszolgabíró jelent meg a záróvizsgán, amelyen konstátálta, hogy a hallgatók meglepő eredménnyel használták föl a tanfolyamot a tanulásra. A kiváló eredményért a főszolgabíró elismerését fejezte ki Herf Jakab tanítónak, a tanfolyam buzó vezetőjének.

Perjámoson a kulturegyesület képviselőjében dr. Sal Ferenc helyettes főszolgabíró jelent meg a vizsgán, amelyen szintén figyelemre méltó eredményt tapasztalt. A tanfolyamot itt Jung János tanító vezette elismerésre méltó buzgalommal.

Bocsáron a kulturegyesület képviselőjében Horváth Zoltán járási főbíró és Bayer Alajos nagybirtokos jelent meg a tanfolyam vizsgáján s itt is a tanfolyamot vezető Szandehauser Miklós tanító lelkes munkásságának szép eredményét tapasztalhatták a kulturegyesület kiküldöttei.

Társasvacsora. A régi állomáson levő vasuti vendéglőben szombaton este sikerült társasvacsora volt, amelyen mintegy 50 személy vett részt, közöttük dr. Perisics Zoltán polgármester, Reitter Oszkár rendőrkapitány, Bielek Antal tb. megyei főjegyző, báró Pachtenkirch Oszkár és közéletünk számos más vezető embere. A vacsorán, amelyen különben számos sikerült felköszöntő hangzott el, a lehető legfesztelenebb hangulat uralkodott s a társaság vidám zeneszó mellett sokáig maradt együtt.

Orkán. Március hónappal beköszöntöttek ama bizonyos böjti szelek is, amelyekről azután egy hónapig nem szokott szabadulni Beeskerek városa. A böjti szelek általában sem kellemesek, azonban ahogy beköszöntöttek, az meg pláne kellemetlen. Tegnap este óta ugyanis úgy dühöng

kozott rajta, hogy ilyen szokatlan munkára adta magát a felesége.

Ezt azzal magyarázta meg neki, hogy az öreg nagynénjöknek küldi Ormesba ajándéknak és ő nem törődött többé vele. Nem kételkedhetett benne; épen abba az időbe esett ez, mikor Ersonnes hozzájok járt.

Verdier orvos odább állt azzal az ürügyel, hogy sürgős látogatásokat kell tennie és Chaluzes ott maradt a vánkost tapogatva s a himzését vizsgálgatva.

Látta a nejét tizenöt évvel fiatalabbnak, harmincöt évének teljes kívánatos virágjában, ezt a nő, kit annyira szeretett egykor, egybekelésük kezdetén, kit azonban később elhanyagolt, a szabad kalandok ostoba szükséglete által sarkalva.

Most már értette a neje egykori szomorúságának az okát, mikor az Ersonnes látogatásai ritkábbak lettek, kitalálta az idegenkedés indokait, melyet az asszonyka hirtelen tanusított a társas összejövetelek iránt.

Nem fájt Chaluzesnek a dolog, csak szomorú megdöbbenést érzett és egyuttal férji hiúságának a megbűzését. A szokásos kaland volt ez; a felesége hasonlót hasonlóval fizetett vissza és el kellett ismernie, hogy bőséges menteséget szolgáltatott előre neki a saját árulásával.

Az árverés e közben nagy lármával kezdetét vette. A kikialtó harsány hangja betöltötte az egész csarnokot. Chaluzes valami szomorú gondolatától megragadtatva, melyet maga sem tudott megmagyarázni magának, árverezett a vánkossra, melyet aztán gondosan becsomagolva vitt haza magával.

A lakására érve nem tudta mit tegyen vele. Megnyitotta a boudoir ajtaját, hol a neje várta. Valami könyvet olvasott a lámpánál és

a szél, hogy egész joggal lehet orkánnak nevezni. Majdnem huszonnégy óra óta vadul nyargal végig felettünk ez az orkán s a gyöngébb fákat játszva kicsavarja, az összerakott kazlakat széthordja, sőt még a háztetőket is megbontogatja. Így lehordott az orkán az új törvényszéki palota tetőzetéből is egy részt, (képzeltét, hogy milyen jól csinálták) azonkívül még több más kárt is okozott. Igaz ugyan, hogy a jelek szerint a tavaszt hozza ez az orkán, de egy cseppet sem haragudnának az emberek, hogyha a költő éneke szerint: lágy szellők szárnyán, kékellő ég arany-sugarán jönne a várt mosolygó hatalom, — a tavasz.

Az iszakosság áldozata. A pálinka sötét bünkrónikájának egy újabb históriájáról kapunk hírt Karlováról. Veszkov Pera ottani fiatal gazda ugyanis nagyon rosszul élt a feleségével, mert a különben csinos fiatalasszony az utóbbi időben nagyon nekijárta magát az ivásnak s ennek következtében azután a háziasszonyi teendőit is teljesen elhanyagolta. Gyakran megesezt, hogy férje nem kapott ebédet, az asszonyka nem takarított, hanem részegen hevert valamelyik sarokban. Veszkov szép szóval, majd kényszer-eszközökkel is megpróbálta már feleségét visszatéríteni a rendes életmódhoz, azonban minden fáradozása sikertelen maradt, mert az asszony nem volt képes leszokni az ivásról s így a fiatal házastársak között mindennap játszódtak le ugynevezett családi jelenetek. Veszkovné a napokban is világos nappal, délen került haza a koresmából, ahol teljesen leitta volt magát s dülöngélve, énekelve haladt végig az utcán. Otthon persze mindent a legnagyobb rendetlenségben hagyott. Férje heves szemrehányásokkal illette az asszonyt, amiből aztán még hevesebb jelenetek keletkeztek. Veszkov állítása szerint még a menyecskének állott fellebb, szidalmazta őt s nekirentott, hogy megverje. A férfi állítólag erre megragadta az asszonyt s ellökte magától. A részeg asszony megtántorodott, elesett, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a fejét állítólag belevágta az asztal sarkába és koponyatörést szenvedett, amibe bele is halt. Az esetet bejelentették dr. Kovács Rókus itteni kir. ügyésznek, aki a vizsgálat megkezdésével Pataj Béla törökbecsei járásbíró bízta meg. A holttestet dr. Fialowski Béla törvényszéki orvos vezetésével dr. Nemes Sándor karlovai orvos felboncolták s ekkor kitűnt, hogy az asszony koponyáján még több ütésnek a nyoma is volt, ami arra enged következtetni, hogy a dolog nem úgy történt, ahogy azt a férj előadta, hanem valószínű, hogy Veszkov maga ütötte agyon a feleségét. A rejtélyes bűntényben külön még mindig tart a vizsgálat.

A falurossza. Valóságos falurossza hírében állott Écskán Bugár Tima, akinek hatalmas erejét mindenki, még az ottani hatósági személyek is respektálták. Bugár ezt a respektust felhasználta arra, hogy úgy cselekedjék mindenkor, ahogy azt a szeszélye megkívánta. Állandó rettegésben tartotta az egész falut s vakmerően, világos nappal lopkodott el mindent, ami a keze-

Chaluzes nézte pár percig a deres hajtól körül fogott, fonnyadt arc még mindig tiszta élet, melyen ma már minden kacérkodásról való lemondás volt olvasható derűs nyugalommal és megadó szelidséggel.

Erre vége lett minden hiu haragnak és haszontalan bosszuságnak, mi még a Chaluzes szívében rejtőzhetett. Ő maga is látta a saját arcát egy közeli tükörben. Megöregedtek mindketten, szívök minden vihára csendesült. Mire való felpiszkalni multjoknak hamuját? A jövőre úgy állanak egymás mellett, mint két jó pajtás, indulás előtt. Nem szabad megkeseríteni végső boldogságukat.

— Mit hoztál, barátom?

— Semmit . . . egy kis ajándékot.

— Lássuk . . .

Átvette a csomagot s finom fehér ujjával kioldozta a madagot. Elsápadt s kissé össze-rezzent, amint a vánkost felismerte.

— Egy régiségárus kirakatában pillantottam meg az imént, — mondta Chaluzes s azt gondoltam, hogy tetszeni fog neked a finom himzés.

Erre, hogy időt engedjen neki a magához-térésre, lehajolt a neje előtt s lábai alá csusz-tatta a vánkost. Csend állott be, mely alatt megértették, hogy végzetők újra egyesült és a hét óra ütése, mely a fali órán elhangzott, gunyos és csengő halálharangja volt a mult-joknak.

Az inas jelentette, hogy tálalva van. Chaluzesné felállt, elrugta lábával a haszontalan vánkost, mint alkalmatlan és holt tárgyat, bizalmasan ránehezkedett a férje karjára s mindketten átmentek az ebédlőbe.

Louis Payen.

ügyébe esett. Mult vasárnap azonban ugyancsak megjárta virtuskodásával. Egész délelőtt a koresmában ült, ivott s kötekedő kedvében összetűzött Magyarov Milánnal és Dusánnal, akik szintén derék szál legények s akik szintén abban a hirben állanak, hogy nem veszik túlságos szigoruan az enyém-tiedet. A három ember összetűzött azon, hogy közülök ki a külböb legény a gáton, ki követett el nagyobb tetteket. Ebből aztán cifra kis verekedés támadt, Bugár nekiment az idősebbik Magyarovnak, hogy no most mindjárt összeroppantja a bordáit, azonban a fiatalabb testvér se volt rest, hanem le-törte az egyik asztal lábát s azzal úgy vágta fejbe Bugárt, hogy az megtántorodott. Ekkor aztán a másik Magyarov is nekiesett támadójának, akinek a koponyáját a szó szoros értelmében véve összezúzták. Ebben az esetben dr. Kovács Rókus kir. ügyész rendelkezésére Szabó Béla vizsgálóbíró tartotta meg a vizsgálatot. A gyilkosokat, akik beismerésben vannak, már be is szállították az ügyészség börtönébe, a holttestet pedig az ügyészség rendelkezésére felboncolták.

Az aranyér vérpangásnak és szokványos székrekedésnek a következménye. ¹/₂ pohár **Ferenc József**-keserűviz naponta éhgyomorral véve, rövid idő alatt lényeges javuláshoz, gyakran teljes gyógyuláshoz vezet. A leghirnevesebb kórodákon már évtizedek óta használatjuk. 1905/1.

Játék a fegyverrel. Szerbelemérről jelentik, hogy ott a napokban Lakatus Milován 17 éves subanc legény, a revolverrel való játszóadás közben meglötte a 15 éves Mihajlov Bózsót. A golyó a fiu nyaka alatt hatolt be s a keresztcsontnál akadt meg. A súlyosan sebesültet be szállították az itteni kórházba, ahol meghalt. Az esetet bejelentették a kir. ügyészségnek s dr. Kovács Rókus kir. ügyész Benedek Jenő vizsgálóbíró küldte ki a vizsgálat meg-ejtésére.

Fényképezési készülékek műkedvelőknek. Mindazoknak, akik a fényképezést, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll cégnek Bécs, Tuchlauben 9.) cs. és kir. udvari szállító 1854. óta fennálló fényképezési eszközök külön-legességeit áruházát, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi bérmentve a cég. (a)

Irodalom.

* **Katholikus Szemle.** Most jelent meg a Katholikus Szemle márciusi, a harmadik füzet a következő tartalommal: Elvi ellentétek a modern és a katolikus tudomány között. III. Bernhard Zsigmond S. J. Gárdonyi Géza. I. Madarász Flóris dr. Természettudományi Szemle. Székely Károly. Széjlegyzetek régi könyvekből. I. Franciából fordította Kertész Kálmán. Emmanuel. Madonna. Költemények. Harsányi Lajos. Boldogok, akik sírnak. Költemény. Kiss Menyhért. A modern pedagógia útjai. Mazy Engelbert dr. Modernség problémája a keresztény művészetben. Fieber Henrik. Folyóiratok szemléje gd. Könyvismertetések és bírálatok. A Katholikus Szemle a Szent István-Társulat elnökségének felügyelete alatt s ugyanazon Társulat költségén adatik ki, mint a társulati tagok évi illetményének egy része. — Nem tagok számára előfizetési ára 10 korona.

* **A „Zenélő Magyarország”** ismert zenemű-folyóirat most megjelent 376. füzeté újra a legkedveltebb zongoraujdonságokat közli és pedig: Illéssy Gyula, néhány közkezdvelt nótáiról ország-szerzte ismert dalszerzőtől „Ráborult az esthomálya” kezdetű gyönyörű borongós magyar dalát. Lányi Ernőnek hírneves II. Intermezzo-ját. Heidlberg Albertnek „Bohém élet” c. végtelen bájos és dallamgazdag munkáját. Már szebben megvilágított házi programot elképzelni sem lehet s bizony-nyal nagy örömet hoz e szám minden zongorás házhoz. Elismert tény, hogy annyi zeneművet s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló ujdonságait csak 6-8 koronáért szerezhetni meg külön kiadásokban, amennyit egy füzeté ad e pompás zeneműfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt, 6 kor. felévi előzetésért 12 ily gazdag tartalmu füzetet s egy 50 oldal tartalmu albumot, egész évi 12 kor. előfizetésért pedig a Husvéti és Karácsonyi zenealbumokat teljesen ingyen adja előfizetőinek. A most folyó XVI. évfolyam előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félre 6 korona. Az eddig megjelent 380 régeobi füzetekről 60 különféle összeállítású, 30-30 zeneoldal terjedelmű mutatványfüzeteket adtunk ki. Ilyen füzet 8-10 kor. bolti áru zeneművet tartalmaz s az ily füzeteket 60 fillérjével hoztuk forgalomba. Ezekről részletes prospektust, ugy zeneművekről! árjegyzékeket kívánatra bérmentve ingyen. Mmutatványfüzetet pedig 60 fillérjével levelbélyeg beküldése ellenében küld: Zenélő Magyarország (Klökner Éde) zeneműkiadóhivatala Budapestben, VIII., József-körut 11. szám.

Bud

ered. táv
ból ma
nak, a
gyalásá
azonban
bekben
Polit Mib
negyven
kellett int
ugyancsa
a derék

Az

Miut

szavazat
javaslatot
telmibiz
telmi biz
különböz
mentelm
Háztól. A
horvát. A
alapján a
köztük dr
ügyből ki

A m
vita nélkü
Mihály üg
ugyanis T
szerb vezé
s ebben a
tékes biros

Viso

hogy a Há

Hason
le ki Arve
méltányo
meit, mely
lett a neim

A Há
Polit Mihá
Ezutá
a d ó r ó l
lására.

Lán
egyesítés
leszállítás

Hason
Géza is.
Wek
helyesli Lá
illetve mód
tására néz

Miuta
a javaslatb
napra hala

Fá

Budap
ered. távir
bankkérdés
után ülést
érdemi hat
csak elvi
ülését elna

Egy h
a képviselő
előtt állító
hogy am
délutáni üle
hozna, holt
tesz az ö
egyidejüleg
elnökségről
ségi pártbó
fenntartás

Budap
eredeti távir
zik, a ma

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, márc. 2. (A „Torontál“ ered. távirata.) Az adójavaslatok tömegéből ma hozzáfogtak a harmadik javaslatnak, a tőkekamatadó-javaslatnak a tárgyalásához, amelynek az általános vitáját azonban ma még nem fejezték be. Egyebekben volt egy kis mentelmi vita is Polit Mihály körül, azonkívül több mint negyven honatyának a mentelmi ügyében kellett intézkedni, ami azt tanúsítja, hogy ugyancsak sok bajuk van a bíróságoknak a derék honatyákkal.

Az ülést Justh Gyula elnök nyitotta meg délelőtt 11 órakor.

Miután harmadszori olvasásban megszavazták a tegnapi letárgyalt házádjavaslatot, Héderváry Lehel, a mentelmi bizottság előadója betérjeszti a mentelmi bizottság jelentését, amely szerint különböző bíróságok 42 képviselő mentelmi jogának felfüggesztését kérik a Háztól. A kikért képviselők nagyrésze horvát. A mentelmi bizottság javaslata alapján a Ház a legtöbb képviselőt kiadja, köztük dr. Várady Imrét is egy régebbi ügyből kifolyólag.

A mentelmi ügyekben egyhangulag, vita nélkül határozott a Ház, csak Polit Mihály ügyénél volt némi vita. Polit ellen ugyanis Tomics Jása, az ismert radikális szerb vezérférfiu indított rágalmozási pert s ebben az ügyben kéri kiadását az illetékes bíróság.

Visontai Soma azt indítványozza, hogy a Ház Politot adja ki.

Hasonló értelemben szólal fel Teleki Arvéd gróf is, azt mondván, hogy méltányolni kell Tomics Jásának az érdekeit, melyeket a függetlenségi párt mellett a nemzeti küzdelemben szerzett.

A Ház ezt figyelembe is vette és Polit Mihályt kiadta.

Ezután áttértek a tőkekamatadóról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Lányi Mór a töke és a munka egyesítéséről beszél s a tőkekamatadó leszállítása érdekében tesz javaslatot.

Hasonló értelemben szólal fel Polónyi Géza is.

Wekerle Sándor miniszterelnök helyesli Lányi Mór érvelését s javaslatát, illetve módosítását a tőkekamatadó leszállítására nézve magáévá teszi.

Miután még Hoitsy Pál szólal fel a javaslathoz, a tárgyalás folytatását holnapra halasztják.

A politikai helyzet.

A bankkérdés.

Budapest, március 2. (A „Torontál“ ered. távirata.) A képviselőház részéről a bankkérdésben kiküldött bizottság ma délután ülést tart. A bizottság az ülésen érdemi határozatot nem fog hozni, hanem csak elvi kijelentést tesz s azután az ülést elnapolja.

Egy hírforrás szerint Justh Gyula, a képviselőház elnöke tegnap este többek előtt állítolag azt a kijelentést tette volna, hogy amennyiben a bankbizottság ma délutáni ülésén ki nem elégitő határozatot hozna, holnap a képviselőházban indítványt tesz az önálló bank felállítására. Ezzel egyidejűleg természetesen leköszön az elnökségről s hivatástétellel a függetlenségi pártból. Ezt a híradást persze csak fenntartással, mint híresztelést lehet közölni.

Budapest, március 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a magyar és az osztrák kormány

szakreferensei tegnap kezdték meg az érdelemes tárgyalásokat az osztrák-magyar bank szabadalmának megújítása dolgában. A tárgyalások e hét végéig Bécsben lesznek.

Budapest, március 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A bankkérdés állásáról bécsi jelentés a következőket mondja: A bankkérdésben ő felsége megmarad régebbi álláspontja mellett, amely szerint a bankkérdés Ausztriával egyetértőleg oldassék meg. Ez az álláspont semmi esetre sem szorítkozik pusztán csak a kartell-bankra és nem úgy értendő, hogy amennyiben ez a terv hajótörést szenved, a függetlenségi párt azt teheti, amit akar, hanem ellenkezőleg, ebben az esetben is határozott kívánsága ő felségének az, hogy a két állam közös megállapodással rendezze ezt a kérdést és egyik állam se akarja a bankügyet olyképpen megoldani, mintha ahhoz a másik államnak semmi köze sem volna. A kartellbank eszméjénél ő felsége véleménye szerint nincs szükség a vétóra, a teljesen önálló bank kérdésében azonban, legalább — mondja a jelentés — jól informált magyar körökben ez a vélemény — rögtön kimondja ő felsége a „non licet“ et. Békésebb időben se lehetett volna ez másképp, a jelenlegi helyzetben még csak gondolni sem szabad a bankszakadásra. Ha krízisre kerülne a dolog, úgy az új kormány alakításához csakis a közös bank valamelyik híve kapna megbízást, míg ha Justh Gyula híveivel obstrukciós fenyegetéseit be találná váltani, úgy ez a Ház feloszlatását vonná maga után. Nem hihető, hogy az uralkodó ebben a kérdésben engedékenyebb lesz, mint volt annak idején, mikor a szolgálati nyelvről volt szó.

Az oraviczai választás.

Budapest, március 2. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Oraviczáról sürgönyzik, a képviselőválasztás ott ma reggel óta nagy izgalom között folyik. A jelöltek dr. Siegeszku János alkotmánypárti és Papp György román nemzetiségi. A két párt egyforma erővel vonul fő s a pártok állását ebben a percben nem lehet tudni.

A keleti események.

Budapest, március 2. (A „Torontál“ eredeti táv.) Belgrádi jelentések szerint Péter király ma is fokozottan a béke érdekében munkálkodik, azonban György trónörökös folyton a háboru mellett izgat. Azt hirdeti, hogy háboru esetén, ha Oroszország hivatalosan nem is áll Szerbia mellé, de százezer orosz önkéntes jön Szerbia segítségére.

Budapest, március 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Zimonyból sürgönyzik, ott négy gyanus embert kémkedés miatt letartóztattak.

Budapest, március 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Forgách gróf belgrádi követünk holnap Belgrádba utazik. Forgách gróf magával viszi Magyarország és Ausztria föltételeit, illetőleg ultimátumát a békeség helyreállítására.

Budapest, március 2. (A „Torontál“ ered. táv.) Egy frankfurti jelentés szerint Szerbia Oroszország közbelépésére Bécsben már kijelentette volna, hogy területi követeléseiről lemond, megelégszik gazdasági engedélyekkel s a fegyverkezést abbahagyja. A jelentés szerint a hatalmak közbelépésére ennek folytán most már nem lesz szükség.

Budapest, márc. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádi jelentés szerint a szerb kormány a csapatszállításokat kénytelen volt beszüntetni, mert nincs elég vasuti vagonja. A miniszterelnök most utasítást adott ki, hogy a keleti vasutaknak kikölcsönzött szerb vagonokat sürgősen szerezzék vissza.

Határidő-üzlet.

Budapest, márc. 2. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő arakat jegyezték:

Buza (április)	26.74
Buza (októberre)	22.32
Rozs (áprilisra)	20.70
Rozs (októberre)	—
Zab (áprilisra)	17.40
Tengeri (áprilisra)	14.70

Mulatságok.

Március 6. A munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének mulatsága

Március 7. A „Maskil-el-dol“ mulatsága.

Közgyűlések.

Március 4. Az ujszentiváni tej- és más élelmickekkel értékesítő szövetkezet közgyűlése

Március 7. A nagybecskereki kaszinó-társulat közgyűlése

Március 7. A szerb párdányi szerb földművelők szövetkezetének közgyűlése

Március 7. A nemetszárcai takarékp. mint r.-t. közgyűlése

Március 7. A toráki hitelszövetkezet közgyűlése

Március 11. A felsőtörntáli ármentesítő- és belvisszabályozó társulat közgyűlése

Március 14. A torontálszécsányi hitelszövet. közgyűlése

Március 18. A kiszombori segély-egylet és hitelszövetkezet közgyűlése.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Szamarköhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsió használata folytán. Orvosok, bábák és szülők bizonyítják ezt ezer és ezer levélben.

SCOTT-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle indószar vesd le a halszár kértük figyelembe venni.

segít azért, mert elsőrangú alkatrészei és az eredeti SCOTT-féle eljárás kiváló szerré teszik, sőt tapereje is elsőrangú. Már az első adagtól csodálatosan javul az általános egészség.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógytárban. 12k-4.3

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 24 p.

Pancsováról: délután 5 óra 40 p.

Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.

Szegedről: (mótorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.

Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 24 p.

este 7 óra 05 perc.

Csösztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 1 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 5 óra 15 p.

Szegedre: (mótorkocsi) délután 1 óra 15 perc.

Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunarra reggel 3 óra 33 perc.

Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p.

délután 5 óra 25 perc.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 33 perc.

Csösztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.

Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.

Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

1520/1909. sz. A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járásának székhelyét képező Törökbecse községben elhalálozás folytán megüresedett községi **orvosi állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1885. I. t.-cikk 9. §-a, illetve az 1876. XIV. t.-c. 145. §. és az 1908. XXXVIII. t.-c. 7. §-a értelmében kellően felszerelt s eddigi alkalmaztatásukat is feltüntetve, a jelenleg közszolgálatban állók pedig közvetlen felettes hatóságuk által láttamozott és igazolt működési bizonyítványnyal ellátott kérvényüket **f. évi március 21-ig** hozzám terjesszék be.

A később érkező, avagy nem kellően felszerelt kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A választást később meghatározandó napon fogom megtartani.

A községi orvos javadalmazása az 1908. XXXVIII. t.-c. 10. §-a értelmében 1600 kor. évi fizetés s ötödévenként négyszer megismétlődő 200—200 kor. korpótlék; továbbá az 1908. XXXVIII. t.-c. 17. §-a, illetve 22. §-a és 9. §-a értelmében megállapítandó lakáspénz, látogatási, távolsági és halottkémleési díj.

Törökbecse, 1909. évi február 22.

Dr Csávosy,
főszolgabíró.

206—3.3

441/1909. sz. A csenei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye csenei járásához tartozó Öregfalú és Aurélháza községekben lemondás folytán megüresedett községi **szülésznői állásokra** ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy szülésznői oklevéllel és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket, annak megjelölése mellett, hogy fenti két szülésznői állás közül melyikre pályáznak, **f. évi márc. 15-ig** hivatalomnál annál is inkább nyújtásuk be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

I. Az öregfalusi községi szülésznő javadalmazása: 1. Évi fizetés 120 kor. 2. Látogatási díj nappal 40 fill., éjjel 60 fill. 3. Szüléseknél való közreműködésért 2 kor.

II. Az aurélházi községi szülésznő javadalmazása: 1. Évi fizetés 120 korona. 2. Látogatási díj 40 fillér. 3. Szüléseknél való közreműködéseknél 4 kor.

Megjegyzem, hogy mindkét szülésznő évi fizetése az 1908. XXXVIII t.-c. 30. §. értelmében 180 kor.-ra fog felemeltetni.

Az öregfalusi szülésznői állásra pályázóktól a magyar nyelv mellett a román, az aurélházi szülésznői állásra pályázóktól pedig a magyar nyelv mellett a német nyelv bírása okvetlenül megkívántatik.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Csene, 1909. évi február 18.

Uzbasich,
főszolgabíró.

201—3.3

Az Arpad-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb

lakás
azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalá-
ban lehet.

14—x.21

AZ ÉN BOLTOM

valóságos lexikonja mindannak, ami
kiváló ebben a szakmában.

ERCZEGAN Tivadar fűszer és
csemege
különlegességek. 202—8.5
Nagybecskerek.

115/1909. sz. Szerbaradác község előljáráóságától.

Pályázati hirdetmény.

A község tulajdonát képező szivattyu-
gépnél alkalmazott **gépészi állás** lemondás
folytán üresedésbe jött.

Felhivatnak mindazon vizsgázott gé-
pészek, kik ezen évnegyedenként utólagó-
san fizetendő 400 kor. évi díjazással járó
állást elnyerni óhajtják, hogy a kellőleg fel-
szerelt kérvényeiket, az eddigi alkalmazta-
tásukat és magaviseletüket igazoló bizony-
lat kapcsán alólirott előljáráóságához ez évi
március 6-ig adják be.

Az alkalmazásra vonatkozó többi fel-
tételek a jegyzői irodában a hivatalos órák
alatt megtudhatók.

Szerbaradác, 1909. évi február 21.

207—3.3

Az előljáráóság.

A Pancsovai Népbank igazgatóságától.

Pályázat.

Intézetünknel két **ujjonnan rendszere-
sített állás** kerül betöltésre.

Ezen állásra igényt tarthatnak olyan
kereskedelmi iskolát végzett egyének, akik
pénzügyi gyakorlatlal bírnak, továbbá
magyar, német és szerb nyelvekben feltét-
lenül jártasak. A bizonyítvány-másolatokkal
felszerelt pályázatok a fizetési igények meg-
nevezésével **f. évi március 15-ig** nyújtandók
be alólirott igazgatóságához.

A román nyelvben is jártas pályázók
előnyben részesülnek. A véglegesítés három
havi próbaszolgálatlól tétetik függővé.

Pancsova, 1909. évi február hó 25.

21—1.1 A Pancsovai Népbank igazgatósága.

Ma kedden, f. hó 2-án, este

a „Rózsa“ kávéházban

NAGY

TOMBOLA-ESTÉLY.

Kezdeté 10 órakor.

Ezután hetenként egyszer,
minden kedden tombola-estély.

(27—x.26)

MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐ

elvállal olcsó díjazás mellett
délutáni és esti órákra köny-
velést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e
lap kiadóhivatala szolgál.

Magyar tenyészbika eladás

Polakovits Mátvás rudnai gaz-
daságában 16 darab 2 éves,
hágóképes, mezőhegyesi bi-
kák után tenyésztett igen szép
tenyészbika eladó. Kérdezős
kódések esetleg telefonilag is

Tisztartóshoz Rudna intézendők,
210—5.3

HÁZELADÁS

Deák Ferenc u. 7. sz. a. levő
házamat előnyös fizetési felté-
telek mellett eladom. A ház
áll 8 szobából, kényelmes
mellékhelyiségekkel, villany-
világítással s nagyon szépen
parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYÉ BRÁJER MÁRIA.
35—x.23

Nyomdász-tanuló

jó családból

azonnal felvétetik.

ÚJ BOR

literje 26 krajcár.

dr. Brájjer Lajos
szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

31—x.28

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi
július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A „TORONTÁL“ KIADÓHIVATALÁBAN.